

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ПЕДАГОГІЧНИХ НАУК УКРАЇНИ

ВІННИЦЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ МИХАЙЛА КОЦЮБИНСЬКОГО
НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ ПЕДАГОГІКИ, ПСИХОЛОГІЇ, ПІДГОТОВКИ
ФАХІВЦІВ ВИЩОЇ КВАЛІФІКАЦІЇ

ІНСТИТУТ ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ І ОСВІТИ ДОРΟΣЛИХ
ІНСТИТУТ ПРОФЕСІЙНО-ТЕХНІЧНОЇ ОСВІТИ
ІНСТИТУТ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ І ЗАСОБІВ НАВЧАННЯ

СУЧАСНІ ІНФОРМАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ ТА ІННОВАЦІЙНІ МЕТОДИКИ НАВЧАННЯ В ПІДГОТОВЦІ ФАХІВЦІВ: МЕТОДОЛОГІЯ, ТЕОРІЯ, ДОСВІД, ПРОБЛЕМИ

Збірник наукових праць

Випуск сорок дев'ятий

INDEX COPERNICUS
I N T E R N A T I O N A L

Київ – Вінниця
2017

Рекомендовано до друку вченою радою Інституту педагогічної освіти і освіти дорослих НАПН України (протокол № 10 від 19 жовтня 2017 р.), вченою радою Інституту професійно-технічної освіти НАПН України (протокол № 10 від 18 жовтня 2017 р.), вченою радою Інституту інформаційних технологій і засобів навчання НАПН України (протокол № 9 від 11 жовтня 2017 р.) і вченою радою Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського (протокол 4 від 18 жовтня 2017 р.).

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ:

Гуревич Роман Семенович – доктор педагогічних наук, професор, дійсний член НАПН України, Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського, Навчально-науковий інститут педагогіки, психології, підготовки фахівців вищої кваліфікації, директор, (головний редактор).

Коломієць Алла Миколаївна – доктор педагогічних наук, професор, Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського, проректор з наукової роботи, (заступник головного редактора).

Шевченко Людмила Станіславівна – кандидат педагогічних наук, доцент, Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського, кафедра інформаційних та інноваційних технологій в освіті (відповідальний секретар).

Ничкало Нелля Григорівна – доктор педагогічних наук, професор, дійсний член НАПН України, відділення професійної освіти і освіти дорослих НАПН України, академік-секретар.

Биков Валерій Юхимович – доктор технічних наук, професор, дійсний член НАПН України, Інститут інформаційних технологій і засобів навчання НАПН України, директор.

Лук'янова Лариса Борисівна – доктор педагогічних наук, професор, Інститут педагогічної освіти і освіти дорослих НАПН України, директор.

Радкевич Валентина Олександрівна – доктор педагогічних наук, професор, член-кореспондент НАПН України, Інститут професійно-технічної освіти НАПН України, директор.

Козяр Михайло Миколайович – доктор педагогічних наук, професор, Львівський державний університет безпеки життєдіяльності, ректор.

Лазаренко Наталія Іванівна – кандидат педагогічних наук, доцент, Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського, ректор.

Акімова Ольга Вікторівна – доктор педагогічних наук, професор, Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського, кафедра педагогіки, завідувач.

Гомонюк Олена Михайлівна – доктор педагогічних наук, професор, Хмельницький національний університет, кафедра практичної психології та педагогіки.

Ковтонюк Мар'яна Михайлівна – доктор педагогічних наук, професор, Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського, кафедра математики та інформатики, завідувач.

Матяш Ольга Іванівна – доктор педагогічних наук, професор, Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського, кафедра алгебри і методики навчання математики, професор.

Паламарчук Ольга Миколаївна – доктор психологічних наук, доцент, Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського, кафедра психології, завідувач.

Тарасенко Галина Сергіївна – доктор педагогічних наук, професор, Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського, кафедра дошкільної і педагогічної освіти, завідувач.

Шахов Володимир Іванович – доктор педагогічних наук, професор, Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського, кафедра психології, професор.

Кадемія Майя Юхимівна – кандидат педагогічних наук, професор, Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського, кафедра інформаційних та інноваційних технологій в освіті, завідувач.

Гуревич Ірина – професор, PhD, технічний університет м. Дармштадт, Інститут перероблення знань, директор (ФРН).

Беженар Юлія Петрівна – кандидат педагогічних наук, доцент, установа освіти «Вітебський державний університет імені М.П. Машерова», художньо-графічний факультет, декан (Білорусь).

Ляска Євгенія Івона – доктор педагогічних наук габлітований, професор звичайний, Жешувський університет, вища школа педагогічна в Мисловицях (республіка Польща).

Сучасні інформаційні технології та інноваційні методики навчання у підготовці фахівців:

С 95 методологія, теорія, досвід, проблеми // Зб. наук. пр. – Випуск 49 / редкол. – Київ-Вінниця: ТОВ фірма «Планер», 2017. – 186 с.

У збірнику наукових праць відомі дослідники, педагоги-практики середніх загальноосвітніх шкіл, професійно-технічних навчальних закладів, працівники коледжів і закладів вищої освіти висвітлюють теоретичні й прикладні аспекти впровадження сучасних інформаційних технологій та інноваційних методик навчання у підготовку кваліфікованих робітників, молодших спеціалістів, бакалаврів, спеціалістів і магістрів. Для науковців і педагогів-практиків загальноосвітніх шкіл, професійно-технічних закладів та закладів вищої освіти, коледжів, працівників інститутів післядипломної педагогічної освіти. Статті збірника подано в авторській редакції.

Рецензенти:

Н.М. Бідюк, доктор педагогічних наук, професор (Хмельницький національний університет);

О.М. Коберник, доктор педагогічних наук, професор (Уманський державний педагогічний університет імені П. Тичини);

В.А. Петрук, доктор педагогічних наук, професор (Вінницький національний технічний університет);

М.І. Лазарев, доктор педагогічних наук, професор (Харківська інженерно-педагогічна академія);

В.Г. Хоменко, доктор педагогічних наук, професор (Бердянський державний педагогічний університет).

Список використаних джерел:

1. Білецька Г.А. Екологічна компетентність майбутнього фахівця аграрника / Г.А. Білецька // Зб. наук. пр. Національної академії Державної прикордонної служби України ім. Б. Хмельницького. Сер.: Педагогічні та психологічні науки / Гол. ред. Є. М. Отапчук. – Хмельницький : НАДПСУ, 2013. – № 2 (67). – С. 24-30.
2. Компетентнісний підхід у сучасній освіті : світов. досвід та укр. перспективи : колектив. моногр. / під заг. ред. О.В. Овчарук ; М-во освіти і науки України ; Програма розвитку ООН у рамках проекту «Освітня політика та освіта «рівний – рівному». – К. : К.І.С, 2004. – 112 с. – (Б-ка з освіт. політики).
3. Куриленко Н.В. Формування екологічної компетентності учнів основної школи у процесі навчання фізики : автореф. дис. ... канд. пед. наук: 13.00.02 / Наталія Валентинівна Куриленко; Кіровоград. – 2015. – 20 с.
4. Маршицька В.В. Сутнісні характеристики екологічної компетентності учнів початкової школи / В.В. Маршицька // Теоретико-методичні проблеми виховання дітей та учнівської молоді: [зб. наук. праць]. – Київ, 2005. – Кн. 2. – Вип. 8. – С. 20-24.
5. Мельниченко Р., Танська В. Екологічна компетентність вчителя як передумова здійснення неперервної екологічної освіти і виховання / Руслана Мельниченко, Валентина Танська. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://eprints.zu.edu.ua/11010/1/Мельниченко_Танська.pdf
6. Олійник Н.Ю. Формування екологічної компетентності студентів гідрометеорологічного технікуму у процесі навчання інформаційних технологій : автореф. дис. ... канд. пед. наук: 13.00.02 / Наталія Юрївна Олійник; Українська інженерно-педагогічна академія. – Х., 2005. – 19 с.
7. Пруцакова О.Л. До проблеми формування екологічної компетентності школярів / О.Л. Пруцакова // Вісник Черкаського університету. – Вип. 162, 2009. – С. 132-138.
8. Розсоха А.П. Формування екологічної культури у майбутніх учителів географії / А.П. Розсоха. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://molodyvcheny.in.ua/files/journal/2016/9/35.pdf>
9. Руденко Л.Д. Взаємодія школи і сім'ї як умов формування екологічної компетентності підлітків / Л.Д. Руденко // Теоретико-методичні проблеми виховання дітей та учнівської молоді: [зб. наук. праць]. – Київ, 2005. – Вип. 8. – Кн. 2. – С. 25 – 27.
10. Січко І. Екологічна компетентність як професійна складова підготовки майбутніх учителів початкових класів / І. Січко // Проблеми підготовки сучасного вчителя. 2013. – № 7. – С. 205-209.
11. Титаренко Л. М. Формування екологічної компетентності студентів біологічних спеціальностей університету : дис. ... канд. пед. наук: 13.00.07 / Лариса Миколаївна Титаренко. – К., 2007. – 210 с.
12. Шапран Ю. П. Екологічна компетентність майбутніх учителів біології: її сутність та діагностика / Ю. П. Шапран. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://конференция.com.ua/files/image/konf%2012/doklad_12_3-2_06.pdf
13. Шищенко П.Г. Концепція стандарту вищої базової географічної освіти / П.Г. Шищенко, Я.Б. Олійник, О.Ю. Дмитрук – К. : Тандем, 2000. – 586 с.

УДК 37.015.3 (І. А. Зязюн)

С.М. Вдович, Львів, Україна / S. Vdovych, Lviv, Ukraine
e-mail: pppo2003@ukr.net

ЕСТЕТИЧНЕ ВИХОВАННЯ У НАУКОВОМУ ДОРОБКУ ІВАНА АНДРІЙОВИЧА ЗЯЗЮНА

Анотація. У статті представлено естетичні погляди академіка Івана Андрійовича Зязюна. Автор робить висновок, що вивчення проблем естетики, естетичного виховання та розвитку особистості у науковому доробку видатного українського вченого та педагога, академіка І. Зязюна посідає вагоме місце. Естетичне виховання повинно бути важливою складовою загальнодержавної культурної політики та національного виховання молоді, воно неможливе без духовних зусиль особистості, адже саме естетика в єдності з етикою започатковують людську духовність. Естетичне виховання І. Зязюн розглядає в єдності з моральним і громадянським вихованням. Важливим є набуття естетичного досвіду, що можливо лише за умови активної позиції особистості. Естетичне виховання повинно бути неперервним процесом удосконалення професійної майстерності, творчості, естетично-почуттєвої реакції на навколишній світ, духовного, інтелектуального та фізичного вдосконалення, тобто розвивати всі сторони особистості. Естетизація, опора на емоції та почуття, краса педагогічної дії є важливими принципами педагогічної майстерності вчителя. Педагогічна естетика, на думку І. Зязюна, за своєю сутністю є педагогічною етикою. Вчений наголошує на значенні естетизації освітнього середовища, що сприяє ефективному навчанню та вихованню молоді.

Ключові слова: естетизація, естетичне виховання, естетичний досвід, І. Зязюн, педагогічна майстерність.

AESTHETIC EDUCATION IN THE SCIENTIFIC HERITAGE OF IVAN A. ZIAZIUN

Annotation. The article presents the aesthetic views of Academician Ivan Ziaziun. The author concludes that studying the problems of aesthetics, aesthetic education and personality development in the scientific work of the outstanding Ukrainian scientist and teacher, Academician I. Ziaziun occupies a significant place. Aesthetic education should be an important part of the national cultural policy and national education of youth, it is impossible without the spiritual efforts of the individual, because it is just aesthetics in unity with ethics that initiates human spirituality. I. Zyazun considers aesthetic education united with moral and civic education. It is important to acquire aesthetic experience, which is possible only with the active position of the individual. Aesthetic education should be a continuous process of perfection of professional skill, creativity, aesthetic-sensual reaction to the surrounding world, spiritual, intellectual and physical perfection, i.e. it should develop all the aspects of the individual. Aesthetization, reliance on emotions and feelings, the beauty of pedagogical action are important principles of teacher's pedagogical skills. Pedagogical aesthetics, according to I. Ziaziun, is pedagogical ethics by its essence. The scientist emphasizes the importance of aesthetizing the educational environment, which contributes to the effective education and upbringing of young people.

Key words: aesthetization, aesthetic education, aesthetic experience, I. Ziaziun, pedagogical skill.

Постановка проблеми у загальному вигляді. У науковому доробку видатного українського вченого та педагога, академіка Івана Андрійовича Зязюна вагоме місце посідає вивчення проблем естетики, естетичного виховання та розвитку особистості. Спектр його естетичних поглядів дуже широкий: методологічні проблеми теорії естетичного виховання, виховання естетичного досвіду, естетичного сприймання, естетичної культури, естетичних почуттів школярів і студентів педагогічних ВНЗ, формування естетичного ідеалу сучасника, естетичні регулятиви педагогічної майстерності, проблеми естетичної регуляції ціннісної свідомості, естетичної транспекції в освіті та вихованні, педагогічної арт-терапії як естетичної фасцинації, дослідження естетичних чинників інтуїції, сумісності суб'єкта й об'єкта у процесі естетичного виховання та ін. Дисертаційне дослідження І. Зязюна на здобуття наукового ступеня кандидата філософських наук присвячене вивченню особливостей становлення і розвитку естетичного сприймання людини [13].

Значну увагу вчений приділив аналізу естетичних поглядів вітчизняних педагогів та письменників, зокрема досліджував естетичні принципи художнього методу В. Короленка, думки А. Макаренка про естетичне почуття, морально-естетичні погляди В. Сухомлинського, філософсько-естетичні погляди і принципи театральної естетики М. Гоголя.

На думку І. Зязюна, естетичне виховання є важливою складовою загальнодержавної культурної політики та національного виховання молоді [6; 7; 9]. Вчений є одним із розробників державних комплексних програм естетичного виховання [4; 12].

Аналіз останніх досліджень і публікацій, в яких започатковано розв'язання даної проблеми. Науковий доробок І. Зязюна досліджували Н. Абашкіна, Г. Васянович, Б. Год, С. Гончаренко, О. Дубасенюк, Т. Іванова, С. Коновець, В. Кремень, А. Кузьмінський, О. Лавріненко, М. Лещенко, В. Моргун, Н. Ничкало, О. Отич, О. Пехота, В. Пилипчук, Н. Побірченко, Е. Помиткін, В. Радкевич, В. Рибалка, А. Самодрин, О. Семенов, Б. Сушинський, Т. Усатенко, Л. Хомич, М. Ярмаченко, О. Яцій та ін.

Формулювання цілей статті. Мета статті – розглянути основні підходи видатного педагога і вченого, академіка Івана Андрійовича Зязюна до проблеми естетичного виховання.

Виклад основного матеріалу дослідження. Естетика, яка пронизує все життя людини, її професійну діяльність, побут, ставлення до людей і природи, різнобічно впливає на неї, збагачуючи її духовний світ і удосконалюючи її діяльність, відіграє суттєву роль і в педагогіці.

«Естетика передує всім духовним аспектам формування людини, включаючи естетичне», – зазначає І. Зязюн. Виховання особистості неможливе без її духовних зусиль. І саме естетика в єдності з етикою, на думку вченого, «започатковують людську духовність», завдяки якій «процес освіти стає для кожної людини необхідним, бажаним і радісним. У радості людського буття найбільше виявляється свобода, бо радість – завжди добро, завжди краса, завжди творчість» [5, с. 12].

І. Зязюн наголошує на єдності естетичного й морального виховання, адже естетика сприяє не лише формуванню творчих здібностей особистості, а й зміцненню її моральних позицій. «Гармонія Істини, Добра й Краси є не лише очікуваним результатом, але й передумовою ефективного естетичного виховання», – зазначає вчений [5].

Естетичне виховання вчений розглядає також у єдності з суспільним вихованням: «Справжньою основою, умовою формування уявлень про прекрасне і потворне, піднесене і низьке, трагічне і комічне, здатності відчувати й переживати естетичне в навколишньому світі є вільне громадянське мислення і поведінка особи. Дух свободоловства, атмосфера демократизму, надання людині максимальної свободи вибору і самовиявлення, усвідомлення людиною своєї неповторної індивідуальності через самооцінку – усі ці чинники є визначальними в становленні і розвитку її естетичного досвіду» [5, с. 12].

Дослідженню сутності естетичного досвіду особистості присвячена монографія «Естетичний досвід особи. Формування і сфери вияву» [8]. Естетичний досвід особистості, за І. Зязюном, – це специфічний почуттєвий досвід, який допомагає виявити, зрозуміти й оцінити естетичну своєрідність різних видів людської діяльності. Його основними структурними компонентами є емоції, смаки, почуття, погляди, «які обов'язково обумовлюють дії людини на предмет, здатний задовольнити людську потребу» [8, с. 75].

Набуття естетичного досвіду можливе лише за умови активної позиції особистості. Як зазначає І. Зязюн, «важливо не приймати особистість як об'єкт естетичного впливу в стані пасивності, а формувати особистісне активне начало для постійного і неперервного, позитивного естетичного самовиховання» [5, с. 11].

Отже, естетичне виховання повинно бути неперервним процесом удосконалення професійної майстерності, творчості, естетично-почуттєвої реакції на навколишній світ, духовного та фізичного вдосконалення, тобто розвивати всі сторони особистості, оскільки естетична потреба є загальною творчою потребою, яка синтезує в собі всі її сутнісні сили.

Основною функцією естетичного виховання, яка сприяє формуванню цілісного погляду особистості на світ, як наголошує І. Зязюн, є її ознайомлення з естетичними цінностями, осягнення естетичної міри предметів, явищ дійсності та процесів.

В естетичному формуванні особистості неабияке значення мають емоції та почуття. За І. Зязюном, «у почуттях виражається вся повнота людського буття» [18, с. 88]. У навчанні та вихованні підростаючих поколінь І. Зязюн їм відводив провідну роль, вважаючи, що «здатність і вміння володіти власними почуттями, використовувати їх за допомогою техніки й технології фахового вибору для спілкування з людьми, для розвитку їхньої людяності – чи не найперший показник майстерності актора і педагога» [18, с. 91]. «Категоріальний світ почуттів фіксується тріадою: прекрасне – потворне, піднесене – низьке, трагічне – комічне, тобто позитивному й негативному варіантам. У такому контексті предметний метод естетики та етики може прислужитися педагогіці як науці про освіту й виховання» [5, с. 11]. У науково-методичному посібнику «Педагогіка добра: ідеали і реалії» вчений формулює найважливіший із психолого-педагогічних законів: «чим більше позитивної почуттєвості одержує дитина в перші шкільні роки, тим необхіднішою буде потреба у самоствердженні її життєвою радістю і

любов'ю від процесу навчання, від спілкування з учителем, з учнями у школі. Це спрацьовуватиме довічно і сприятиме переходу навчання в самонавчання, освіти в самоосвіту, виховання у самовиховання» [14, с. 9].

Вчений пов'язує емоції, почуття з інтелектом, розумом: «З емоціями людина народжується. Соціалізуючись, емоції перетворюються в почуття. Як правило, вони безкорисливі, але занадто вагомі в інтелектуальному розвитку й саморозвитку особистості, є основою людського розуму, досвіду людського. Почуття завжди підтримуються інтелектом. Інтелект завжди народжується почуттями. Якщо уважніше подивитися, то почуття значно вагоміші за розум. Почуття рухають науку... Із почуттів розпочинається учительський авторитет» [15].

І. Зязюн – засновник наукової школи педагогічної майстерності, співавтор підручників «Педагогічна майстерність» [18] та «Краса педагогічної дії» [11]. Педагогічна майстерність – це комплекс властивостей особистості, що забезпечує самоорганізацію високого рівня професійної діяльності на рефлексивній основі [18, с. 30]. Педагогічну майстерність І. Зязюн розглядає як красу педагогічної дії, наголошуючи на її естетичному й морально-етичному аспектах і необхідності розроблення і впровадження в освітній процес естетичних та етичних засад її розвитку [17, с. 8].

Серед принципів, на яких ґрунтується розроблена І. А. Зязюном теорія педагогічної майстерності, О. Отич визначає такі пріоритетні: естетизація, автаркія, калокагатія, людиноцентризм, принцип сродної праці, поєднання традицій та інновацій, зв'язку теорії і практики, практичної спрямованості навчання, опори на досвід, емоції і почуття студентів, неперервності саморозвитку, єдності краси і свободи педагогічної дії, катарсичності педагогічної дії тощо. Морально-естетичною основою діяльності педагога-майстра, на якій ґрунтується теорія педагогічної майстерності, є, за академіком Зязюном, його здатність виступати носієм батьківських функцій, використовуючи владу захисту, заохочення, підтримки учнів, перетворюючи авторитет влади на владу авторитету [16]. Крім цього, великої значущості нині набуває принцип естетичного діалогу, що «в широкому розумінні є своєрідною переключкою культур полінаціонального середовища, співвіднесення досвіду суб'єктів спілкування на основі аналогії естетичних традицій. Принцип естетичного діалогу є провідним у змісті методики формування культури майбутнього вчителя в процесі інтерактивного спілкування. Результативність діалогу залежить від сумісних ціннісно-орієнтаційних установок, визначення проблем доступних і особистісно значущих для суб'єктів спілкування, від рівня реалізації естетичного самопізнання» [10, с. 21].

«Трьома китами» організаційно-педагогічної системи І. Зязюна О. Отич називає «Особистість», «Свободу» і «Красу педагогічної дії». Обґрунтовуючи діалектичну єдність цих категорій, вчена припускає, що «покладання їх в основу його авторської системи зумовлено тим, що він як випускник філософського факультету КНУ ім. Т. Шевченка від студентської лави засвоїв естетичні закони буття, які розглядав невід'ємно від морального імперативу та свободи як сутнісної ознаки Людини. Виходячи з цього, І. Зязюн зазначав, що педагогічна естетика за своєю сутністю є педагогічною етикою, оскільки усе, що є морально позитивним у стосунках і взаємодії людей, їхній свідомості, діяльності й поведінці, зумовлюється повагою до свободи іншої людини і є внутрішньо гармонійним, а отже красивим. І навпаки: усе морально негативне, неетичне у педагогічній діяльності обмежує свободу іншої людини і є потворним, низьким, трагічним. Тож краса у педагогіці – це завжди калокагатія, тобто єдність краси зовнішньої і внутрішньої» [16, с. 23-24].

Розглядаючи культуротворчу й естетичну складові виховання особистості учня як одну з філософсько-педагогічних ідей І. Зязюна, Г. Васянович зазначає: «Практично вся діяльність педагога спрямована на виховання гуманної, вільної, морально-духовної особистості. Вчений глибоко переконаний, що ефективно здійснювати процес становлення і розвитку учня здатний учитель, який має високий рівень культури, естетичний досвід, естетичні почуття, потреби, смаки, ідеали» [1, с. 224].

Як зазначає О. Семенов, «у національній педагогічній картині світу педагога-естета особливе місце займають концепти «радість» і «краса». Для учнів – бадьора, бурхлива, солодка радість шкільного життя, для вчителя – краса і радість від педагогічної праці, радість педагогічної творчості. Фактор радості пов'язаний з необхідністю задоволення потреби в самоствердженні, в реалізації відповідного рівня прагнень» [19].

В естетичному вихованні молоді, на думку І. Зязюна, неабияку роль відіграє навколишнє середовище, зокрема освітнє, яке потребує естетизації. Рівень естетики освітнього середовища є у педагогічній системі І. Зязюна показником стану організації навчально-виховного процесу у вищому навчальному закладі [16]. Навчально-виховний процес у правильно сформованому й естетизованому освітньому середовищі сприятиме не лише ефективному оволодінню особистістю навчальним матеріалом із того чи іншого предмета, а й її естетичному вихованню. Естетичний вигляд будови навчального закладу, його приміщень, прибудинкових територій, обладнання, навчальних засобів є невід'ємною умовою естетичного розвитку того, хто навчається. Особистість, здатна і готова сприймати прекрасне, набагато ефективніше засвоюватиме все, що вона почує і побачить в освітньому закладі, якщо навчальне середовище буде відповідати її внутрішньому емоційному стану. Водночас, категорія молодих людей, байдужих до естетики, матиме нагоду оцінити світ краси, нехай навіть на такому примітивному рівні.

Естетизація навчального середовища – це приведення у відповідність до законів естетики складових елементів навчального середовища, зокрема предметно-інформаційного й інтелектуального підсередовищ. Важливу роль в естетизації навчального середовища відіграють міжособистісні стосунки учасників навчально-виховного процесу, які повинні бути гармонійними й особистісно орієнтованими [2; 3].

Висновки. Таким чином, вивчення проблем естетики, естетичного виховання та розвитку особистості у науковому доробку видатного українського вченого та педагога, академіка І. Зязюна посідає вагоме місце. Естетичне виховання повинно бути важливою складовою загальнодержавної культурної політики та національного виховання молоді. На думку вченого, виховання особистості неможливе без духовних зусиль особистості, адже саме естетика в єдності з етикою започатковують людську духовність. Естетичне виховання І. Зязюн розглядає в єдності з моральним і громадянським вихованням. Важливим є набуття естетичного досвіду,

що можливо лише за умови активної позиції особистості. Естетичне виховання повинно бути неперервним процесом удосконалення професійної майстерності, творчості, естетично-почуттєвої реакції на навколишній світ, духовного, інтелектуального та фізичного вдосконалення, тобто розвивати всі сторони особистості. Естетизація, опора на емоції та почуття, краса педагогічної дії є важливими принципами педагогічної майстерності вчителя. Педагогічна естетика, на думку І. Зязюна, за своєю сутністю є педагогічною етикою. Вчений наголошує на значенні естетизації освітнього середовища, що сприяє ефективному навчанню та вихованню молоді.

Список використаних джерел:

1. Васянович Г. П. Філософсько-педагогічні ідеї академіка Івана Зязюна // Педагогіка і психологія професійної освіти. – 2014. – № 4. – С. 217-227.
2. Вдович С. М. Естетизація навчального середовища як складова естетичного виховання особистості // Нові технології навчання : Збірник наукових праць. Навчально-виховне середовище та моральність у XXI столітті // Спец. випуск № 62. Інститут інноваційних технологій і змісту освіти Міністерства освіти і науки України. Академія міжнародного співробітництва з креативної педагогіки. – Київ ; Вінниця, 2010. – С. 33-36.
3. Вдович С. М. Особливості естетизації навчального середовища у професійних закладах освіти // Педагогічна майстерність як система професійних і мистецьких компетентностей : збірник матеріалів VII педагогічно-мистецьких читань пам'яті професора О. П. Рудницької / [За ред. О. М. Отич]. – Чернівці : Зелена Буковина, 2010. – С. 279-283.
4. Зязюн І. А. Всеукраїнська державна комплексна програма естетичного виховання / І. А. Зязюн // Вісник АПН України : наук.-теорет. та інформ. часоп. – 1993. – № 1. – С. 43-51.
5. Зязюн І. А. Естетика і етика започатковують людську духовність // Естетичні та етичні основи розвитку педагогічної майстерності викладачів вищих педагогічних навчальних закладів : бібліогр. покажч. / упоряд. Л. Н. Штома ; наук. консультант і авт. вступ. ст. О. М. Отич ; наук. ред. І. А. Зязюн ; бібліогр. ред. Л. Н. Штома. – Кіровоград : «Імекс-ЛТД», 2013. – С. 11-12.
6. Зязюн І. А. Естетичне виховання – важливіший із складників загальнодержавної культурної політики / Іван Зязюн // Рідна школа. – 1994. – № 1. – С. 2-8.
7. Зязюн І. А. Естетичне виховання як об'єкт державної політики / І. А. Зязюн, О. М. Семашко // Вісник Національного університету імені Тараса Шевченка. – 1994. – № 94. – С. 49-54.
8. Зязюн І. А. Естетичний досвід особи. Формування і сфери вияву / І. А. Зязюн. – К. : Вища школа, 1976. – 172 с.
9. Зязюн І. А. Естетичні засади національного виховання учнів / І. А. Зязюн // Українське народознавство і проблеми національного виховання школярів : матеріали наук.-практ. конф. – Івано-Франківськ, 1995. – С. 3-10.
10. Зязюн І. А. Естетичні регулятиви педагогічної майстерності / І. А. Зязюн // Естетичне виховання дітей та молоді: теорія, практика, перспективи розвитку : збірник наукових праць / за ред. О. А. Дубасенюк, Н. Г. Сидорчук. – Житомир : Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2012. – С. 14-22.
11. Зязюн І. А. Краса педагогічної дії : навчальний посібник / І. А. Зязюн, Г. М. Сагач. – К. : Українсько-фінський інститут менеджменту і бізнесу, 1997. – 302 с.
12. Зязюн І. А. Національна державна комплексна програма естетичного виховання : (проект) / [уклад. : І. А. Зязюн, О. М. Семашко] // Рідна школа. – 1995. – № 12. – С. 7-21.
13. Зязюн І. А. Особливості становлення і розвитку естетичного сприймання людини : дис. ... канд. філос. наук : 623 / Зязюн Іван Андрійович ; Київ. ун-т імені Т. Г. Шевченка. – К., 1968. – 201 с.
14. Зязюн І. А. Педагогіка добра: ідеали і реалії : наук.-метод. посіб. / І. А. Зязюн. – К. : МАУП, 2000. – 312 с.
15. Зязюн І. Педагогічна дія вчителя в умовах інтегральної освітньої технології / Іван Зязюн // Теорія і практика управління соціальними системами. – 2010. – №3. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.nbuv.gov.ua/portal/soc_gum/tipuss/2010_3/Zjazjun2.pdf
16. Отич О. Іван Зязюн – організатор вищої педагогічної освіти в Україні / Олена Отич // Витоки педагогічної майстерності. – 2015. – Випуск 15. – С. 20-25.
17. Отич О. М. Педагогічна майстерність – це краса й добротворність педагогічної дії // Естетичні та етичні основи розвитку педагогічної майстерності викладачів вищих педагогічних навчальних закладів : бібліогр. покажч. / упоряд. Л. Н. Штома ; наук. консультант і авт. вступ. ст. О. М. Отич ; наук. ред. І. А. Зязюн ; бібліогр. ред. Л. Н. Штома. – Кіровоград : «Імекс-ЛТД», 2013. – С. 7-10
18. Педагогічна майстерність : підручник / І. А. Зязюн, Л. В. Крамущенко, І. Ф. Кривонос та ін.; за ред. І. А. Зязюна. – 2-ге вид. допов. і переробл. – К. : Вища шк., 2004. – 422 с.
19. Семенов О. М. Педагогічна майстерність академіка Івана Зязюна: лінгвоаксіологічний аспект // Педагогічна майстерність академіка Івана Зязюна : зб. наук. пр. / [редкол. : Н. Г. Ничкало (голова) та ін. ; упорядн. : Н. Г. Ничкало, О. М. Боровік ; Ін-т пед. освіти і освіти дорослих НАПН України. – К. : Богданова А. М., 2013. – С. 153-160.

РОЗДІЛ 4
ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНІ ОСНОВИ ВПРОВАДЖЕННЯ СУЧАСНИХ
ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ ТА ІННОВАЦІЙНИХ МЕТОДИК НАВЧАННЯ І ВИХОВАННЯ СТУДЕНТІВ
ВИЩИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ

Акімова О.В., Сапогов В.А. ДІАГНОСТИКА СФОРМОВАНOSTІ ТВОРЧОГО МИСЛЕННЯ МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ ЯК ЙОГО КЛЮЧОВОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ	60
Бабчук Ю.М., Коломієць Д.І., Швець О.А. STEAM-ОСВІТА В ПІДГОТОВЦІ ДО ДИЗАЙНЕРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ	63
Байчук В.М., Коношевський Л.Л., Сагадіна О.Ю. ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНА ПЕРЕВІРКА ЕФЕКТИВНОСТІ ОРГАНІЗАЦІЙНО-ПЕДАГОГІЧНИХ УМОВ ПІДГОТОВКИ ВЧИТЕЛІВ ДО ПРОФОРІЕНТАЦІЙНОЇ РОБОТИ	67
Бузенко І.Л. ФОРМУВАННЯ ЕКОЛОГІЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ У ПРОЦЕСІ ФАХОВОЇ ПІДГОТОВКИ ...	73
Вдович С.М. ЕСТЕТИЧНЕ ВИХОВАННЯ У НАУКОВОМУ ДОРОБКУ ІВАНА АНДРІЙОВИЧА ЗЯЗЮНА	75
Вічавська О.С. РОЛЬ ВОКАЛЬНОЇ МІНІАТЮРИ У ПРОЦЕСІ ФАХОВОЇ ПІДГОТОВКИ СТУДЕНТІВ МИСТЕЦЬКОГО СПРЯМУВАННЯ	79
Волохата К.М. ФОРМУВАННЯ ПРИРОДОЗНАВЧОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ: РЕЗУЛЬТАТИ ПЕДАГОГІЧНОГО ЕКСПЕРИМЕНТУ	82
Герасімова О.В., Києнко-Романюк Л.А. НАУКОВО-МЕТОДИЧНІ АСПЕКТИ РОЗВИТКУ ПРОФЕСІЙНИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ ЗАСОБОМ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ В СИСТЕМІ ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ ОСВІТИ У КОНТЕКСТІ КОНЦЕПЦІЇ «НОВА УКРАЇНСЬКА ШКОЛА»	85
Грінченко Т.Д. ЗАСТОСУВАННЯ ПРИНЦИПІВ СИСТЕМИ К. СТАНІСЛАВСЬКОГО В ІНСТРУМЕНТАЛЬНІЙ ПІДГОТОВЦІ ВЧИТЕЛЯ МУЗИКИ	89
Демчук Т.В., Яровенко А.Г. СУТНІСТЬ І РОЛЬ МОДЕЛЮВАННЯ ТА НАУКОВОГО ДОСЛІДЖЕННЯ У ФОРМУВАННІ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ МАТЕМАТИКИ	92
Жамардїй В.О. ВИЗНАЧЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ МЕТОДИЧНОЇ СИСТЕМИ ЗАСТОСУВАННЯ ФІТНЕС-ТЕХНОЛОГІЙ НА ЗАНЯТТЯХ ІЗ ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ СТУДЕНТІВ	96
Жовнич О.В. МОДЕЛЬ НАВЧАННЯ СТУДЕНТІВ-ЖУРНАЛІСТІВ АНГЛОМОВНОГО ПИСЕМНОГО СПІЛКУВАННЯ ЗАСОБАМИ БЛОГ-ТЕХНОЛОГІЙ	98
Задорожна О.І. ОЦІНЮВАННЯ РІВНІВ СФОРМОВАНOSTІ В МАЙБУТНІХ ЛІКАРІВ НІМЕЦЬКОМОВНОЇ СТРАТЕГІЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ В РЕЦЕПТИВНИХ ВИДАХ МОВЛЕННЕВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ	103
Іванчук А.В., Гунько М.М., Довгалюк Д.М. НАВЧАЛЬНИЙ МАТЕРІАЛ ПРО КРИСТАЛІТИ МЕТАЛІВ І СПЛАВІВ ЯК ЗАСІБ ФОРМУВАННЯ ЕЛЕМЕНТІВ ТЕХНІЧНОГО СВІТОГЛЯДУ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ТЕХНОЛОГІЙ	107
Коломієць Л.І., Шульга Г.Б. ПСИХОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ ОПТИМІЗАЦІЇ МОТИВАЦІЙНО-ЦІННІСНОЇ СКЛАДОВОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ СОЦІАЛЬНИХ ПЕДАГОГІВ І ПРАЦІВНИКІВ ДО ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ	111
Компанець Н.М. ФОРМУВАННЯ ІНФОРМАЦІЙНОЇ КУЛЬТУРИ У СТУДЕНТІВ БІОМЕДИЧНОГО ПРОФІЛЮ	116
Конівіцька Т.Я. РИТОРИЧНА СКЛАДОВА ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ ПСИХОЛОГІВ	119
Кучер С.Л. КРИТЕРІЇ, ПОКАЗНИКИ ТА РІВНІ ДИЗАЙН-ТЕХНОЛОГІЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ТЕХНОЛОГІЙ	122
Магрламова К.Г. ВИКОРИСТАННЯ ІНТ ЕРАКТИВНИХ ПЕДАГОГІЧНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У ПРОФЕСІЙНІЙ ПІДГОТОВЦІ МАЙБУТНІХ ЛІКАРІВ У ВЕЛИКІЙ БРИТАНІЇ	126
Марчук І.А. МОДЕЛЬ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ МАГІСТРІВ МЕДИЦИНИ ДО РЕАЛІЗАЦІЇ МАРКЕТИНГУ В ПРОФЕСІЙНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ	130
Мунтян О.А., Мунтян М.Л., Яровенко А.Г. ПАКЕТИ ПРИКЛАДНИХ ПРОГРАМ СТАТИСТИЧНОГО АНАЛІЗУ РЕЗУЛЬТАТІВ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ	135
Нагорняк С.В. ФОРМУВАННЯ ПРАВОСВІДОМОСТІ У ПРАВОВОМУ ВИХОВАННІ МАЙБУТНІХ ЮРИСТІВ	138

Наукове видання

**СУЧАСНІ ІНФОРМАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ ТА ІННОВАЦІЙНІ МЕТОДИКИ НАВЧАННЯ В ПІДГОТОВЦІ ФАХІВЦІВ:
МЕТОДОЛОГІЯ, ТЕОРІЯ, ДОСВІД, ПРОБЛЕМИ**

Збірник наукових праць

С 95 Сучасні інформаційні технології та інноваційні методики навчання у підготовці фахівців: методологія, теорія, досвід, проблеми // Зб. наук. пр. – Випуск 49 / редкол. – Київ-Вінниця: ТОВ фірма «Планер», 2017. – 185 с.

Відповідальний за випуск	Р.С. Гуревич
Оригінал-макет	В.П. Король
Технічний редактор	Т.Ц. Король
Комп'ютерний набір	Л.А. Любарська
Дизайн обкладинки	Д.М. Луп'як

Збірник наукових праць включено до наукометричних баз:
Index Copernicus, Google Scholar, Україніка наукова

Збірник наукових праць «Сучасні інформаційні технології та інноваційні методики навчання у підготовці фахівців: методологія, теорія, досвід, проблеми» включено до переліку наукових фахових видань України у галузі «Педагогічні науки» (наказ Міністерства освіти і науки України № 1328 від 21 грудня 2015 року).

**Засновник Вінницький державний педагогічний університет
імені Михайла Коцюбинського**

**Офіційна веб-сторінка журналу:
<http://vspu.edu.ua/faculty/imad/sc.php>**

**Свідоцтво про державну реєстрацію друкованого засобу масової інформації –
серія КВ № 8417. Видане 06.02.2004 р.**

Підписано до друку 30 жовтня 2017 р.

Формат 60x84/8.

Папір офсетний. Друк різнографічний.

Гарнітура Calibri. Ум. др. арк. 8,5

Наклад 50 прим.

ТОВ «Фірма «Планер»

Реєстраційне свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи
до Державного реєстру видавців серія ДК №3506 від 25.06.2009 р.

21050, м. Вінниця, вул. Визволення, 2

Тел.: (0432) 52-08-64; 52-08-65

<http://www.planer.com.ua> E-mail: sale@planer.com.ua

Відруковано з готових діапозитивів на
ФОП Тарнашинський О.В.
м. Вінниця, вул. Примакова, 1